

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน

ชัชวาล ศิริราม

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน และ 3) เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้ตอนบน จำนวน 236 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน หัวหน้างานปกครองหรือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 118 คน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา จำนวน 118 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,180 คน รวมทั้งหมด 1,534 คน ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) สภาพครอบครัวของนักเรียน 2) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 3) จิตลักษณะของนักเรียน และ 4) การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีวินัยของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และ 3) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ระดับการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีระดับการมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าระดับการมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.65$ รองลงมา ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.39$ ปัจจัยด้านจิตลักษณะของส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta =$

0.20 และ และปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน มีเส้นทางส่งผลทางตรงส่งผลทางตรงโดยไม่มี การส่งผลทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $\beta = 0.15$

4. ลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ที่สร้างขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน
3. เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน โดยศึกษาว่านักเรียนมีวินัยอยู่ในระดับใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมีลักษณะอย่างไร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตภาคใต้ตอนบน ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 จังหวัด 4 เขตพื้นที่การศึกษา มีโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 236 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตภาคใต้ตอนบน ปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หัวหน้างานปกครองหรือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตภาคใต้ตอนบน ปีการศึกษา 2554 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยการวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis)

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนและกำหนดตัวแปรตามเป็นวินัยของนักเรียน ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน มีตัวแปร สังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) การอบรมเลี้ยงดู และ(2) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีตัวแปร สังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

และ(3) บรรยากาศภายในโรงเรียน 3. ปัจจัยด้านจิตลักษณะของนักเรียน มีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความเชื่ออำนาจในตน (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ(3) ลักษณะมุ่งอนาคต และ 3. ปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความสามารถในการปรับตัว และ (2) พฤติกรรมการเลียนแบบ ตัวแปรตาม คือการมีวินัยของนักเรียน ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ 1. ด้านความรับผิดชอบ 2. ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และ 3. ด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อใช้วัดตัวแปรของการวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา หัวหน้างานปกครองหรือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการมีวินัยของนักเรียน

ตอนที่ 3 สอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน

ฉบับที่ 2 - 4 แบบสอบถามสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบสอบถามสำหรับหัวหน้างานปกครองหรือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการมีวินัยของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1. จัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับร่างให้สอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎี ตัวแปรในการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ 2. เสนอเครื่องมือวิจัยฉบับร่างต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามแนวคิดทางทฤษฎี ตัวแปรในการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ 3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) และตรวจสอบข้อความและภาษา (Face Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนด ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจำนวน 7 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความเห็นและให้คะแนนความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้ดัชนี ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ซึ่งผู้วิจัย นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรปรากฏว่า ทุกข้อคำถาม มีค่า CVI สูงกว่า 0.80 แสดงว่า ทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องกันซึ่งหมายถึง ทุกข้อคำถาม มีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามได้ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ว่า ค่า CVI มากกว่า 0.80 ขึ้นไปถือว่าค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับที่ใช้ได้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2554)

หลังจากนั้น ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try - out) กับผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 หน่วยวิเคราะห์ นำข้อมูลซึ่งเป็นผลการตอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) และการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์เครื่องมือวิจัยได้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นรายข้อ ระหว่าง 0.94 – 0.97 และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์มากขึ้น แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวิจัยต่อไป

ต่อมาผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อเป็นหนังสือนำในการขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล และดำเนินการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อให้เป็นผู้ประสานงาน ติดตามในการส่งและรับแบบสอบถาม จากทั้งหมด 118 โรงเรียน มีโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 95 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.51

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีวินัยและค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation) ค่าคะแนนต่ำสุด (Minimum) ค่าคะแนนสูงสุด (Maximum) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือเป็นจริงน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือเป็นจริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือเป็นจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือเป็นจริงมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับการการปฏิบัติหรือเป็นจริงมากที่สุด

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้ โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อนำผลไปตรวจสอบความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) โดยโปรแกรม LISREL8.52 เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงของรูปแบบ (Model Validation) โดยใช้วิธีวัดระดับ

ความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) เพื่อทดสอบความตรงโดยภาพรวมทั้งหมดของรูปแบบซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติดังนี้

3.1 ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi – Square Statistics) ถ้าค่าไคสแควร์มีค่าต่ำหรือมีค่าใกล้เคียงกับค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่ารูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) โดยดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 มากเพียงใด แสดงว่ารูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

3.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) โดยดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 มากเพียงใด แสดงว่ารูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

3.4 ดัชนีมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual = SRMR) ดัชนี SRMR เป็นดัชนีบอกความคลาดเคลื่อนจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนี SRMR มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.5 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation = RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-กำลังสองว่า โมเดลอิสระตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงไม่สอดคล้องกับความจริงและเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติมีค่าลดลงเนื่องจากค่าสถิติตัวนี้ขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นของความอิสระ ดัชนี RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 หรือไม่เกิน 0.08 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. นำเสนอค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล โดยแสดงอิทธิพลทางตรง – ทางอ้อม (Direct – Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย ครั้งนี้ มีผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1. ระดับการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีระดับการมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าระดับการมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.65$ รองลงมา ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.39$ ปัจจัยด้านจิตลักษณะของส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta =$

0.20 และ และปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน มีเส้นทางส่งผลทางตรงโดยไม่มีเส้นทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.15$

3. ลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ที่สร้างขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องสมมุติฐานซึ่งกำหนดไว้ว่า ระดับของวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาผลรายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับการมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ผลดังกล่าวอธิบายได้ว่าสอดคล้องกับนักวิจัยหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนและนักศึกษาในประเทศไทย เช่น กฤษจา ดอนทอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับวินัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยและปัจจัยที่สามารถทำนายวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้าน ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับสูงมาก มีความสัมพันธ์กับวินัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านครอบครัวกับปัจจัยด้านสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่ดีที่สุดสามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถทำนายได้ร้อยละ 65.61 นอกจากนี้ ธนู วุฒิเกียรติไพบุลย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประพาศิตวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทัศนะเกี่ยวกับการประพาศิตวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน มีจำนวนปานกลาง คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการเรียน ด้านกิริยามารยาท และด้านการเสพสิ่งเสพยัดดี แต่ในด้านความประพฤติเสื่อมเสียและด้านการก่อความไม่สงบในสังคมมีการประพาศิตวินัยจำนวนน้อย ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนะเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนประพาศิตวินัยของนักเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนะต่อจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประพาศิตวินัยของนักเรียนในด้านประพาศิตเสื่อมเสีย และด้านการก่อความไม่สงบในสังคมมากกว่า

ทักษะของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกันมีทักษะเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่ประพุดิผิตวินัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันแต่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะต่อจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประพุดิผิตวินัยด้านการเสพสิ่งเสพยิตดมีจำนวนมากกว่าทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบนพบว่า พบว่า พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน ปัจจัยด้านจิตลักษณะของนักเรียน และปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนตามลำดับ ดังนั้น โรงเรียน หรือสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและมุ่งเน้นในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน ซึ่ง กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2544 : 7) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของวินัยนักเรียนไว้ว่า โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาทุกแห่ง จำเป็นจะต้องสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนของตนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและของสังคมทั่วไป สามารถควบคุมดูแลตนเอง และสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวก อันจะมีผลทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ไปด้วยความสะดวกเรียบร้อย และนักเรียนเองก็สามารถทำการศึกษเล่าเรียนได้ด้วยความราบรื่น ปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวาย อันเกิดจากการที่นักเรียนขาดวินัย ยิ่งกว่านั้นการที่โรงเรียนสามารถปลูกฝังให้นักเรียนของตนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรด้วยตัวของเขาเอง ย่อมจะช่วยให้ นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตนเอง และแก่สังคมส่วนรวมในอนาคต สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ หงษ์แพง (2549 : 21) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของวินัยนักเรียน ไว้ว่า โรงเรียน หรือสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านวินัยนักเรียน ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง เพราะเมื่อนักเรียนมีวินัยในตนเองก็สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนได้ ก็จะช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมในระบอบประชาธิปไตยของไทยให้มีความสงบเรียบร้อย และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ส่วน กฤษณา ดอนทอง (2549 : 54) ก็ได้สนับสนุนแนวความคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการพัฒนาระเบียบวินัยให้กับนักเรียนนักศึกษาว่า ครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้ช่วยเหลือดำเนินการให้เด็กประพฤติเป็นไปตามระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนในโรงเรียนก็ควรที่จะมีส่วนร่วมรับรู้ เข้าใจ และพิจารณาระเบียบของโรงเรียนร่วมกัน ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกพร้อมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของผู้เรียน ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอนและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนและการประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้มีนักวิจัยในต่างประเทศ เอ็ดดี้ (Eddy, 1998 : 4505-A) ได้วิจัยและสรุปไว้ว่า การรับรู้ของครูและนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน การรับรู้ของครูและนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ มอริช (Morrish, 2000 : 112) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวินัยนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาวินัยของนักเรียนในโรงเรียน ผู้บริหาร

จะต้องเตรียมความพร้อม และรับผิดชอบต่อกระบวนการที่จะนำไปสู่การพัฒนานิย และทำให้เกิดความมั่นใจว่าทุกคนและทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้เต็มด้วยความพร้อม นอกจากนี้ ผู้บริหารจะต้องมีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือครู – อาจารย์ที่ยังลังเลใจ โดยมีภารกิจ ดังนี้ 1) ต้องสร้างความเชื่อหรือทัศนคติร่วมกันในโรงเรียน ภาษาที่ใช้ และความคาดหวังทั้งหลาย จะต้องอยู่บนพื้นฐานของวินัยที่เป็นทัศนคติในทางบวก 2) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ทำให้ครู – อาจารย์ สามารถแสดงแนวคิด ความสนใจ และความเห็นที่แตกต่างกันได้ อย่างอิสระ 3) สร้างความรู้สึกในการทำงานเป็นทีม 4) เอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร และ 5) ให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการสร้างวินัย

ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาคือ สภาพครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ในครอบครัว ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับ สิริธรา สายบุญตั้ง (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล คือการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพภายในครอบครัวตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ การอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพภายในครอบครัว ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลรวม คือ การอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวล ความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพภายในครอบครัว และ วรพรรณ บุญวโรชิตี (2544 : 17 – 18) สรุปไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เป็นเรื่องของการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิธีการปฏิบัติของแต่ละครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู จัดเป็นสิ่งแวดล้อมประการหนึ่งของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมของเขาจากกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมการที่บุคคลได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจึงทำให้บุคคลในสังคมมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูทางสังคมมิได้มีเฉพาะในวัยเด็ก แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิตของมนุษย์ ผู้กระทำหน้าที่นี้อาจจะกระทำทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ การอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบัน และศักยภาพของการกระทำในอนาคต พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สอดคล้องกับ สิริธรา บุญสำเร็จ (2546 : 40) ที่ได้ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับควมมีระเบียบวินัยในตนเองของสมาชิก ถ้าความสัมพันธ์ไม่ดีย่อมส่งผลถึง สุขภาพจิต ความเชื่อมั่นในตนเอง และการเรียนรู้ทางจริยธรรม ซึ่งส่งผลทางลบต่อควมมีวินัยในตนเอง ถ้าครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความรักความอบอุ่น มีเหตุผล สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมควมมีวินัยให้แก่เด็ก

จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตเพราะสภาพครอบครัวของนักเรียนควรจะมีอิทธิพลเชิงบวกสูงที่สุดที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน เพราะจากงานวิจัยของ สุกันยา มะละโยธา (2550 : 16) สรุปไว้ว่า ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญา ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนเป็นอันมาก เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเก็บประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม สติปัญญาประกอบด้วยความสามารถด้านความเข้าใจ ความจำการแปลความ การสร้างความคิดรวบยอด

แก้ปัญหา และคิดหาเหตุผล สิ่งเหล่านี้คือ เครื่องมือในการเรียนรู้ตนเอง แต่สติปัญญามนุษย์มีธรรมชาติเป็น ศักยภาพ ต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่ดีจึงเจริญเติบโตได้เต็มที่ สิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีสติปัญญาเต็ม ตามศักยภาพ แต่ในทางตรงกันข้าม สิ่งแวดล้อมที่ด้อยจะยังผลให้สติปัญญาเด็กไม่พัฒนาเต็มตามศักยภาพ แต่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน รองจาก สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองหรือพ่อแม่ในยุคปัจจุบัน ไม่มีแนวทางในการอบรม เลี้ยงดูลูก เพราะจะต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว โดยไม่มีเวลาในการอบรม สั่งสอน เรื่องวินัย และ พฤติกรรมการเป็นอยู่ในสังคมให้แก่ลูกหลานอย่างเต็มที่ ส่วนปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีระเบียบ วินัยของนักเรียนรองลงมาตามรายงานผลวิจัย คือ จิตลักษณะของนักเรียน คือ ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน คือ พฤติกรรม เลียนแบบ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ส่งผลโดยตรงต่อการมีวินัยนักเรียนและส่งผล ต่อจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพครอบครัวของนักเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

3. ผลการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขต ภาคใต้ตอนบน จากการปรับข้อมูลการวิเคราะห์ครั้งสุดท้าย ได้แบบจำลองที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิง ประจักษ์และยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานและมีลักษณะตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสามารถ สรุปได้ว่า

3.1 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน มีเส้นทางส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัย ของนักเรียน 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) สภาพครอบครัวของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน 2) สภาพ ครอบครัวของนักเรียน – จิตลักษณะของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน 3) สภาพครอบครัวของนักเรียน – การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน และ 4) สภาพครอบครัวของนักเรียน – จิต ลักษณะของนักเรียน – การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีเส้นทางส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัย ของนักเรียน 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน – การมีวินัยของนักเรียน 2) สภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน – จิตลักษณะของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน 3) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน – จิต ลักษณะของนักเรียน – การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน และ 4) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน – การ ปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

3.3 ปัจจัยด้านจิตลักษณะของนักเรียน มีเส้นทางส่งผลส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัย ของนักเรียน 2 เส้นทาง ได้แก่ 1) จิตลักษณะของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน และ 2) จิตลักษณะของ นักเรียน – การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน – การมีวินัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีผลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อการมีวินัยของนักเรียนมากที่สุด โดยส่งผ่านทางจิตลักษณะ และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ซึ่งจากรายละเอียดในตัวแปรที่สังเกตได้คือ อิทธิพลที่มีจากเพื่อนนักเรียน จากครู และจากระบบการบริหารจัดการหรือสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นพัฒนา สร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งสามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้มีวินัยให้มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้าน จิตลักษณะ และความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญทางพฤติกรรมและบุคลิกภาพภายในของนักเรียนส่งผลน้อยเป็นอันดับรองลงมาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสภาพครอบครัวของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนและครอบครัวควรส่งเสริมนักเรียน ให้มีลักษณะดังกล่าว เช่น ความมุ่งมั่นพยายาม ความเชื่ออำนาจในตน มีลักษณะมุ่งอนาคต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความขยันหมั่นเพียร และมีความมีวินัย อดทน เพื่อที่สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในตัวนักเรียนและจะได้มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่จะทำให้นักเรียนมีวินัยมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน ในภูมิภาค หรือท้องถิ่นอื่นๆ หรือกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบความแตกต่าง และหาสาเหตุความสัมพันธ์ หรือความแตกต่าง หรือเพื่อยืนยันข้อค้นพบและสนับสนุนผลการวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือ

2.2 ควรทำวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของโดยการเพิ่มตัวแปร ปัจจัย หรือองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อจะได้ข้อค้นพบใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนและมีทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ มากขึ้น

2.3 ควรนำเสนอแนวทางการสร้างวินัย โดยนำข้อมูลและผลการวิจัยที่ได้ไปสร้างเป็นคู่มือการพัฒนาวินัยหรือแนวทางในการสร้างวินัยให้กับนักเรียน